

творча діяльність. На практиці застосовувати засвоєні дітьми знання можна в процесі створення умов для життєдіяльності живої істоти; шляхом дослідження процесів вирощування рослин та догляду за тваринами; під час надання не лише конкретної допомоги живій істоті, але й виправлення наслідків негативних впливів на неї, збереження при взаємодії з природою цілісності живого організму; шляхом екологічно грамотного вирішення проблемних ситуацій, які виникають.

Висновок. Формуючи гуманне ставлення до природи, необхідно донести до дитини розуміння того, що природа і людина взаємопов'язані, тому турбота про природу є одночасно і піклуванням про людину, її майбутнє, а те, що завдає шкоди природі, – завдає шкоди і людині. Тому екологія і валеологія постають сьогодні у нерозривній єдності. Саме «природні умови здоров'я» є складовою частиною або однією із наскрізних ліній валеологічної освіти в дошкільному осередку.

Список використаної літератури

1. Про концепцію екологічної освіти в Україні // Інформаційний збірник Міністерства освіти і науки України. – № 7. – 2002. – С. 3–23.
2. Сухомлинський В. О. Школа і природа // Вибрані твори : У 5 т. – К. : Рад. школа, 1997. – 549 с.

Татьяна Гужанова. Формирование экологической культуры дошкольника.

В статье автор раскрывает важность экологического образования и формирования экологической культуры на данном этапе развития человечества, начиная с дошкольного возраста.

Ключевые слова: экологическое образование, экологическое воспитание, экологическая культура.

Tatiana Guzhanova. Formation of preschooler's ecological culture.

The article reveals the importance of environmental education and the formation of ecological culture at the current stage of human development, starting from pre-school age.

Key words: environmental education, environmental culture.

УДК 373.3.016

Т. Я. Довга

НАВЧАЛЬНО-ОРГАНІЗАЦІЙНІ ВМІННЯ: ІСТОРИЧНИЙ КОНТЕКСТ, СУТНІСНИЙ ЗМІСТ І СМИСЛОВІ АКЦЕНТИ

У статті розглянуто навчально-організаційні вміння в контексті проблеми формування загальнонавчальних умінь і навичок школярів.

Здійснено порівняльний аналіз змісту даних умінь у наукових дослідженнях та освітніх стандартах початкової загальної освіти.

Ключові слова: загальнонавчальні вміння, навчально-організаційні вміння, освітні стандарти, початкова освіта, загальна освіта.

Постановка проблеми. Важливим завданням початкової школи є формування в учнів загальнонавчальних умінь і навичок, оскільки вони є підґрунтям повноцінного сприйняття дітьми навчального матеріалу, засвоєння ними низки світоглядних, моральних, суспільно-політичних понять, становлення особистості молодшого школяра в цілому.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні основи проблеми формування загальнонавчальних умінь знайшли своє відображення в працях багатьох видатних сучасних психологів, дидактів, методистів.

Так, психологічні закономірності формування навчальних умінь і навичок досліджували Л. Виготський, П. Гальперін, В. Давидов, Л. Занков.

Загальнонавчальні вміння як важливий фактор розвитку особистості дитини, один із основних структурних компонентів навчальної діяльності школярів вивчали В. Давидов, О. Усова, Д. Ельконін, Г. Люблінська, А. Маркова, В. Репкін.

Дидактичний аспект даної проблеми висвітлювали Ю. Бабанський, С. Баранов, В. Онищук, О. Усова. У сучасній дидактиці розроблені різні підходи до класифікації загальнонавчальних умінь, створені програми їх формування, у яких уміння групуються за різними логічними основами (Ю. Бабанський, І. Лернер, Н. Лошкарьова, В. Паламарчук, О. Савченко).

Проблема з'ясування шляхів, форм і методів формування загальнонавчальних умінь була предметом розгляду таких науковців, як З. Захарчук, Н. Карапузова, О. Снісаренко, Я. Кодлюк, Н. Скрипченко, А. Супрун, Л. Спирін, Г. Селевко, Н. Бежанова, Н. Галасюк та ін.

Мета статті. Аналіз сутнісного змісту навчально-організаційних умінь як різновиду загальнонавчальних умінь і навичок школярів, історичний розвиток проблеми та її сучасне тлумачення в російських та українських освітніх стандартах початкової школи.

Виклад основного матеріалу. Проблема формування загальнонавчальних умінь у молодших школярів займає особливе місце в історії педагогічної думки. Зокрема, ще за часів античності нею цікавились видатні філософи й педагоги. Так, на необхідність формування вміння слухати, відповідати на запитання, висловлювати свою думку, робити висновки, вести дискусію вказували ще Соломон, Анемон, Сократ, а також відомий давньоримський оратор Марк Квінтіліан.

На цінність формування в дітей шкільного віку таких умінь, як самостійно, логічно й образно мислити, спостерігати, зіставляти, використовувати знання на практиці, робити висновки неодноразово звертали увагу Г. Гуаріні, М. Монтень, Я. Коменський. Оволодіння цими

навчальними вміннями й навичками педагоги справедливо вважали запорукою міцних знань. Зокрема, Я. Коменський пропагував використання активних методів навчання, які сприяють розвитку самостійного мислення школярів. У працях «Закони добре організованої школи», «Похвала іншому методу» та в деяких інших педагог наголошував, що вміння читати, писати, самостійно мислити, працювати з книгою, вести діалог, робити висновки забезпечать «легке», «жваве», «успішне», «доступне» та «цікаве» навчання. Автор також зазначав, що оволодіння цими вміннями та навичками досягається розумним, поступовим, систематичним тренуванням учнів, їх свідомим ставленням до знань, наданням їм можливостей застосовувати здобуті знання в корисних і добрих справах.

Ці ідеї знайшли своє продовження у працях Й. Песталоцці, Й. Гербарта та А. Дістервега. Так, А. Дістервег відстоював позицію використання питально-розвиваючого викладання з метою розвитку самодіяльності учнів, у процесі якої відбувається формування загальнонавчальних умінь. Він підкреслював, що із знаннями обов'язково повинно бути пов'язане вміння: «Сумне явище, коли голова учня наповнена великою або малою кількістю знань, але він не навчився їх застосовувати, як наслідок, про нього можна сказати: хоча він дещо знає, але нічого не вміє».

Й. Песталоцці пропагував принцип природовідповідності в навчанні, що сприяє розвитку пізнавальних здібностей дитини, збудженню її розуму до активної діяльності, формуванню логічного мислення. Педагогом була висловлена ідея про необхідність прищеплення певних умінь (складних і простих) для здійснення навчання на першому ступені. Але вирішувалось це з чисто механічних позицій: складні вміння розглядалися як сума простих умінь, а не як якісно нове, складне вміння більш високого порядку. При цьому він вважав за можливе формувати такі вміння лише шляхом багаторазових одноманітних вправ, що стомлювало дітей.

Вагомий внесок у розробку питання загальнонавчальних умінь зробили вітчизняні педагоги минулого – Г. Сковорода, М. Пирогов, К. Ушинський, М. Корф. Так, Г. Сковорода вказував на вміння вести дискусію, робити виписки з книг, самостійні висновки з прочитаного тексту як на необхідні для «самовольного» і «доброхотного» навчання.

У педагогічній спадщині М. Пирогова («Питання життя», «Про предмети міркувань та дискусії педагогічних рад гімназій» та ін.) чітко відстежується прагнення вченого до формування в учнів активності та самостійності, що можливе тільки завдяки оволодінню ними вміннями самостійно працювати, мислити, проводити дослідження, робити узагальнення, висновки тощо. К. Ушинський у своїх працях «Про моральний елемент у вихованні», «Питання про народні школи» та деяких інших наполягав на тому, щоб дітям під час навчання в школі обов'язково

прищеплювались навички самостійності в роботі та звички організованої поведінки.

П. Блонський, який досліджував проблему шкільної неуспішності, серед причин, що призводять до низьких навчальних результатів (поганий стан здоров'я, слабкий інтелектуальний розвиток, відсутність інтересу до знань, небажання вчитись,) виділяв і «невміння працювати» – невідання організувати свою працю, яке робить учня «поганим працівником», заважає йому добре вчитись.

В. Сухомлинський вважав головним завданням початкової школи навчити дитину вчитись, сформував інструмент, без якого вона стає невстигаючою, нездібною. Під цим умінням педагог розумів п'ять важливих умінь: спостерігати, думати, висловлювати свою думку про те, що думаєш і спостерігаєш, читати і писати.

Високий рівень оволодіння знаннями й навичками, їх творче застосування в практиці визначається як уміння. Уміння – засвоєний суб'єктом спосіб виконання дії, який забезпечується сукупністю набутих знань і навичок. Вміння формується шляхом вправ і створює можливість виконання дії не лише в звичних, а й у змінених умовах. У навчальній діяльності учні оволодівають навчальними вміннями. Розрізняють загальні (які стосуються всіх навчальних предметів) і спеціальні (характерні для конкретного предмета) вміння. Володіння сукупністю загальних навчальних умінь і навичок називають умінням учитись.

У 60-і роки ХХ століття було сформульовано ідею про загальні навчальні уміння як підґрунтя для вироблення спеціальних і професійних умінь. Це підґрунтя закладається насамперед у початковій школі і сприяє виробленню працелюбності, сумлінності, дисциплінованості, відповідальності, організованості, самостійності та інших цінних якостей особистості. А вже в 70-тих роках минулого століття почали розроблятися підходи до системного осмислення загальнонавчальних умінь і навичок. Авторами цих досліджень були Ю. Бабанський, В. Коротов, Н. Лошкарьова, В. Паламарчук, Н. Тализіна, А. Усова, Д. Пеннер, І. Раченко. Їх дослідження переконливо доводять, що низька успішність, перевантаження учнів найчастіше виникають унаслідок несформованості навичок раціональної організації навчальної праці, повільного темпу читання й письма, швидкої втомлюваності та ін.

Ще на початку 80-х років ХХ століття Ю. Бабанський визнавав: «Вже кілька років поспіль багато шкіл країни намагаються вирішити завдання «навчити школярів учитись». Разом з тим ми поки що не можемо бути задоволеними результатами цієї роботи. Ще багато учнів не володіють особливо важливими загальнонавчальними уміннями й навичками» [1].

Слід відзначити, що на той час у діючих шкільних програмах навіть не було згадки про такі вміння й навички. Питання гігієни навчальної праці, пошук найбільш ефективних способів організації пізнавальної

діяльності – все те, що складало поняття наукової організації праці школярів, повністю знаходилось у розпорядженні вчителя чи окремих педагогічних колективів. Не вирішувалось це питання і в проектах навчальних програм, де були відсутні навіть фрагментарні звернення до нього. Більшість умінь і навичок, які формувались у межах окремих навчальних предметів, належали до спеціальних умінь і не могли широко використовуватись у системі інших навчальних предметів. Тому перед педагогічною наукою постала настійна необхідність виділити в окрему групу і ввести до програми такі загальні уміння, які можуть формуватись на основі різноманітних предметів, а потім з успіхом використовуватись і переноситись на інші види діяльності.

У 1980 році на замовлення Міністерства освіти СРСР Н. Лошкарьовою було розроблено Програму розвитку загальних навчальних умінь і навичок школярів [10], яка протягом чверті століття стала для російських освітян найбільш повним і детальним системним представленням складу і структури даних умінь. Під час використання матеріалів відповідних розділів навчальних програм в основу систематизації загальних умінь і навичок було покладено: а) загальні навчальні уміння, пов'язані з процесами читання, переказу, обробки й систематизації навчального матеріалу; б) загальнологічні (інтелектуальні), орієнтовані на формування таких прийомів розумової діяльності, як аналіз, синтез, порівняння, доведення тощо; в) бібліотечно-бібліографічні як такі, що розширюють розумовий кругозір учнів, пов'язані з самостійним зверненням до книги, періодичної преси; г) організаційно-пізнавальні, що забезпечують мінімум знань про наукові основи організації своєї навчально-пізнавальної діяльності і вмінь розпоряджатися ними.

Протягом декількох наступних років, удосконалюючи програму, автор виділила такі групи загальнонавчальних умінь і навичок: навчально-організаційні, навчально-інформаційні, навчально-комунікативні. Для спрощення вони були зведені до трьох груп, обов'язкових для кожного року навчання – від I до X класу: 1) організація навчальної праці; 2) робота з книгою та іншими джерелами інформації; 3) культура усного й писемного мовлення. У 1984 році ці програми були схвалені Міністерством освіти СРСР та Головним управлінням шкіл і рекомендовані для загального використання [6].

У той же час над розробкою проблеми загальнонавчальних умінь і навичок плідно працювали українські вчені, зокрема наукові співробітники лабораторії початкової освіти Науково-дослідного інституту педагогіки УРСР під керівництвом О. Савченко. Завдяки їх зусиллям, з 1984 року в навчальних програмах для початкових шкіл республіки було започатковано розділ «Формування загальнонавчальних умінь і навичок», до складу яких увійшли: організаційні вміння й навички;

загальнонавчальні вміння й навички; загальнопізнавальні вміння; контрольно-оцінні вміння [8].

Узагальнюючи наукові точки зору різних учених (Ю. Бабанського, С. Воровщикова, В. Аксющенко, Н. Лошкарьової, О. Савченко, В. Паламарчук, Я. Кодлюк, Д. Татяниченка, А. Усової, Л. Фрідман, І. Кулагіної) на проблему загальнонавчальних умінь і навичок, слід зазначити, що в психолого-педагогічній науці існують різні підходи до визначення наукового поняття «загальнонавчальні вміння». Так, деякі вчені розглядають загальнонавчальні вміння як здатність учня виконувати дії з отримання й застосування знань, що забезпечує можливість засвоєння знань з інших предметів і перенесення в інші галузі життєдіяльності. Інші пов'язують їх з володінням способами виконання навчальних дій. До того ж вважається, що саме поняття «загальнонавчальні вміння й навички» містить у собі залежність успішності їх формування від організації навчальної діяльності дитини.

В останні роки в Росії й Україні відроджується інтерес до загальнонавчальних умінь як до універсальних способів отримання й застосування знань для багатьох навчальних предметів (на відміну від предметних умінь, котрі є специфічними для певної навчальної дисципліни), зокрема, з'явилися нові класифікації загальнонавчальних умінь. Аналіз та співставлення сутності цих класифікацій дозволили дійти висновку, що в кожній з них обов'язково представлені організаційні вміння, які забезпечують технологічно правильну й раціональну організацію учнем своєї навчальної праці. На думку вчених, ці вміння є показником зовнішньої організованості особистості і володіють можливостями перенесення на інші види діяльності. Проаналізуємо, яке місце посідають організаційні вміння в сучасних класифікаціях загальнонавчальних умінь і навичок, запропонованих російськими та українськими вченими.

Російська школа першого ступеня донедавна керувалась класифікацією Н. Лошкарьової, яка в складі «базисних загальнонавчальних умінь і навичок» називає навчально-організаційні і стверджує, що вони полягають в оволодінні учнем: а) способами виконання кожного компонента навчальної діяльності (навчальна мотивація, навчальна задача, навчальні дії, навчально-особистісна рефлексія: самоконтроль, самооцінка, саморегуляція, самокорекція); а також способами переходу від одного компонента чи етапу навчальної роботи до наступного; б) способами зовнішньої організації, планування своєї навчальної роботи (культурою робочого місця, раціональним порядком занять, режимом дня та ін.); в) способами передачі знань однокласникам, умінням націлювати себе на виконання поставленого завдання, вмінням здійснювати самоконтроль і самоаналіз навчальної діяльності [6].

У сучасній редакції Програм для української початкової школи [5] до загальнонавчальних умінь і навичок відносять навчально-організаційні, які

націлені на опанування школярами раціональних способів організації свого навчання. До їх змісту включено, наприклад, вміння дотримуватись режиму навчальної діяльності, працювати швидко й зосереджено; планувати роботу на день, тиждень; користуватися довідковою літературою; орієнтуватися в методичному апараті підручників; розподіляти час для виконання роботи залежно від мети; цінувати час – власний та інших людей; приступати до виконання самостійної роботи після обдумування її послідовності; співпрацювати в парі, групі, колективі. Зміст навчально-організаційних умінь розподілено за роками навчання, але вчитель має змогу уточнювати його залежно від умов і особливостей роботи з певним контингентом учнів.

У класифікації, запропонованій російськими вченими Д. Татьянченком і В. Воровщиковим, загальнонавчальні вміння поділяються на три групи, в їх числі, поряд з навчально-інформаційними та навчально-логічними, зазначено навчально-управлінські, до яких належать уміння, що забезпечують планування, організацію, контроль, регулювання й аналіз власної навчальної діяльності учнями [9].

Необхідність перейменування «навчально-організаційних умінь» у «навчально-управлінські» російські автори пояснюють так. Поняття «організація» досить багатозначне за своїм змістом, і це знайшло відображення в різноманітних визначеннях, що існують у спеціальній літературі. Організацію розглядають і як об'єднання людей, що спільно реалізують мету і діють на основі певних правил; і як внутрішню упорядкованість, узгодженість частин цілого; і як функцію управлінської діяльності, що забезпечує взаємодію частин системи для досягнення цілей. Природньо, що в основу виділення групи навчально-організаційних умінь покладено останнє тлумачення поняття «організація», тобто функція управління. Таким чином, розглядаючи процес учіння як процес самоуправління, більш коректно «навчально-організаційні вміння» називати «навчально-управлінськими».

Динаміка представлених у програмі навчально-управлінських умінь відтворює розвиток самостійності учнів у процесі навчання, оскільки розвиток самостійності полягає в переході від системи зовнішнього управління до самоуправління. Безперечно, що в процесі навчання функція передачі вчителем знань повинна зменшуватись, а міра самостійності учнів відповідно зростати. Ідеальним результатом навчання можна вважати досягнення такого рівня розвитку навчально-пізнавальної діяльності учнів, за якого вони можуть самостійно обирати для вирішення пізнавальні проблеми, знаходити адекватні способи їх реалізації, контролювати умови, процес і результати своєї діяльності. До даної групи слід віднести також уміння, пов'язані з самоосвітою. Під самоосвітою розуміють такий вид самостійної навчальної діяльності, коли навчальна задача, обсяг

додаткових знань і вмінь, джерела пізнання, час і форми роботи визначаються за ініціативою самого учня.

У дослідженні І. Бургун (Україна) здійснено спробу подати загальнонавчальні вміння як аспект навчально-пізнавальної компетенції, а навчально-організаційні вміння автор розглядає в складі навчально-управлінських умінь. Під навчально-організаційними вміннями для учнів основної та старшої школи дослідник розуміє вміння цілепокладання (вміння вербально сформулювати мету діяльності й завдання для її досягнення) та вміння планувати діяльність (уміння актуалізувати попередній досвід, уміння створювати необхідні й достатні умови для досягнення поставленої мети, уміння встановлювати необхідну послідовність відібраних дій, уміння фіксувати виділену послідовність дій у вигляді моделі (плану) діяльності) [2].

У Федеральному компоненті державного стандарту загальної освіти першого покоління (Росія, 2004 рік) і Освітній системі «Школа 2100» [5] пріоритетним напрямом початкової загальної освіти визначено формування загальнонавчальних умінь і навичок, рівень засвоєння яких значною мірою визначає успішність всього подальшого навчання. До їх складу (поряд з морально-оціночними, комунікативними, інтелектуальними) належать організаційні. У новому Федеральному державному освітньому стандарті початкової загальної освіти (2008 рік) й Освітній системі «Школа 2100» [5] мова йде вже не про загальнонавчальні уміння, а про особистісні результати та універсальні навчальні дії. Якщо під загальнонавчальними уміннями розуміють уміння, які універсальні для всіх шкільних предметів і основних сфер людської діяльності, то універсальні навчальні дії (УНД) – це узагальнені дії, що забезпечують уміння вчитись, тобто здатність суб'єкта до саморозвитку і самовдосконалення шляхом свідомого й активного присвоєння нового соціального досвіду. Для узагальнених дій властиве широке перенесення, тобто узагальнена дія, сформована на конкретному матеріалі будь-якого предмета, може бути використана під час вивчення інших предметів.

«Програма особистісного розвитку і формування універсальних навчальних дій у тих, хто навчається на ступені початкової освіти», розроблена колективом російських авторів (А. Вахрушев, А. Горячев, Д. Данилов та ін.) [5], передбачає такі групи цих умінь: особистісні, регулятивні, пізнавальні, комунікативні. Співставлення переліку загальнонавчальних умінь «Освітньої системи «Школа 2100» та універсальних навчальних дій за матеріалами Федерального державного освітнього стандарту початкової загальної освіти в Росії дозволяє стверджувати, що організаційним загальнонавчальним умінням відповідають регулятивні універсальні навчальні дії, які, власне, й забезпечують учням організацію їхньої навчальної діяльності. До них належать: цілепокладання, планування, прогнозування, контроль, корекція, оцінка, саморегуляція., які конкретизуються в таких діях: визначати і

формулювати мету діяльності, складати план дій з вирішення проблеми (задачі); виконувати дії з реалізації плану; співвіднести результат своєї діяльності з метою й оцінити його.

Сучасна українська школа керується таким переліком навчально-організаційних умінь та навичок: розуміти мету діяльності, визначену вчителем; самостійно визначати мету діяльності й завдання для її досягнення; розуміти цінність часу та вміти його розподіляти; здатність працювати різними темпами; планувати послідовність виконання завдання; уміння зосереджувати увагу на одному об'єкті навчальної діяльності; розподіляти увагу між різними об'єктами навчальної діяльності; змінювати план діяльності у зв'язку зі зміною умов її виконання; складати алгоритм виконання діяльності; організовувати робоче місце; організовувати навчальну діяльність у взаємодії (у парі, малій групі); прогнозувати результат діяльності, докладати зусилля для його досягнення [7].

Висновки. Навчально-організаційні вміння та регулятивні універсальні вміння є важливими складниками системи загально-навчальних умінь, універсальних навчальних дій та ключової компетентності уміння вчитися, розвиток яких забезпечує вирішення завдань загальнокультурного, ціннісно-особистісного, пізнавального розвитку учнів.

Список використаної літератури

1. Бабанський Ю. К. Оптимизация учебно-воспитательного процесса / Ю. К. Бабанський. – М. : Просвещение, 1982. – 192 с.
2. Бургун І. В. Навчально-пізнавальна компетенція як ключова компетенція освіти / І. В. Бургун // Збірник наукових праць Херсонського державного університету.– Херсон, 2009. – Вип. 54. – С. 67–73. – (Серія: Педагогіка).
3. Воровщиков С. Г. Общеучебные умения как деятельностный компонент учебно-познавательной компетенции / С. Г. Воровщиков // Интернет-журнал «Эйдос». – 2007. – 30 сентября.
4. Навчальні програми для загальноосвітніх навчальних закладів із навчанням українською мовою. 1-4 класи. – К. : Видавничий дім «Освіта», 2011. – 392 с.
5. Программа личностного развития и формирования универсальных учебных действий у обучающихся на ступени начального образования (Образовательная система «Школа 2100») (Проект).
6. Программа развития общих учебных умений и навыков школьников / Народное образование. – 1982. – № 10. – С. 106–111.
7. Савченко О.Я. Уміння вчитись як ключова компетентність загальної середньої освіти / О. Я. Савченко // Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: Бібліотека з

освітньої політики / під заг. ред. О.В.Овчарук. – К. : «К.І.С.», 2004. – 33–44 с.

8. Програми середньої загальноосвітньої школи. 1-4 класи / [О. Я. Савченко та ін.]; М-во освіти УРСР. Голов. упр. шк. – К. : Радянська школа, 1986. – 224 с.

9. Татьянченко Д. В. Развитие общеучебных умений школьников / Д. В. Татьянченко, С. Г. Воровщиков // Народное образование. – 2003. – № 8. – С.115–126.

10. Экспериментальная программа развития умений и навыков учебного труда школьников (1 – X классы): Проект. – М., 1980.

Татьяна Довга. Учебно-организационные умения: исторический контекст, сущностное содержание и смысловые акценты.

В статье рассмотрены учебно-организационные умения в контексте проблемы формирования общеучебных умений и навыков у школьников, осуществлен сравнительный анализ их содержания в научных исследованиях и образовательных стандартах начального общего образования.

Ключевые слова: общеучебные умения, учебно-организационные умения, образовательные стандарты, начальное общее образование.

Tatiana Dovga. Educational and organizational skills: historical context, essential context and semantic emphasis.

The article describes the educational and organizational skills in the context of the formation of general education skills of students; the comparative analysis of its content in research and educational standards of primary education is carried out.

Keywords: general education skills, training and organizational skills, educational standards, primary education, general education.

УДК 372.2:372.32

Л. І. Зайцева

СТАВЛЕННЯ ДИТИНИ ДО НАВКОЛИШНЬОГО СВІТУ: СУТНІСТЬ ТА МЕЖІ ОСЯГНЕННЯ

У статті розкрито сутність поняття «світогляд». Охарактеризовано його структурні компоненти. Визначено роль світоглядних уявлень у розвитку особистості.

Ключові слова: світогляд, картина світу, образ світу, світоперетворення, знання.

Постановка проблеми. Зміст освіти може бути як умовою процвітання країни, так і причиною її занепаду. Він значною мірою обумовлює стан здоров'я, рівень та тип інтелекту, формування образу